

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ І ПРАВА ЖІНОК В УКРАЇНІ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИКЛИКИ

Юзишин Дмитро Юрійович

студент 4 курсу, гр. БП-20

Київський національний університет

технологій та дизайну

Науковий керівник – доктор юридичних наук,

професор Оніщук Ю. В.

м. Київ, Україна

Україна, як держава, що рухається в напрямку євроінтеграції, активно працює над покращенням ситуації щодо гендерної рівності та прав жінок, але залишається чимало проблем, які потребують уваги та вирішення. Гендерна рівність - це рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства [1].

Гендерна рівність та права жінок – це ключові аспекти сучасного суспільства, які визначають рівний доступ до можливостей і ресурсів для всіх членів суспільства незалежно від їх статі. Україна, подібно до інших країн, зіштовхнулася з численними викликами у питаннях гендерної рівності та прав жінок. Незважаючи на досягнення, що здобуті протягом останніх десятиліть, існують питання, які вимагають уваги та подальших заходів для покращення стану речей.

Принцип гендерної рівності слід розуміти як сукупність обумовлених конкретно-історичним суспільним розвитком базових ідей та положень, що об'єктивують правові цінності щодо встановлення гендерної справедливості в усіх сферах приватного, суспільного та державного життя і забезпечують розвиток правової держави й громадянського суспільства [4, с. 254].

Одним з ключових досягнень в галузі гендерної рівності в Україні є ухвалення законодавства, що запроваджує рівні права жінок та чоловіків.

Наприклад, Україна приєдналася до Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Конвенції Ради Європи про запобігання і боротьбу з насильством щодо жінок та домашнього насильства. Такі закони можуть включати заборону дискримінації на основі статі в сферах праці, освіти та інших соціальних сферах, а також захист прав жінок та попередження домашнього насильства. Закони про рівність також можуть сприяти збалансованому представництву жінок у політиці та управлінні, а також у забезпеченні рівних можливостей для жінок і чоловіків у суспільстві.

Україна прийняла кілька законодавчих актів, спрямованих на забезпечення гендерної рівності. Наприклад, у 2016 році Україна прийняла Закон "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків", який закликає до усунення дискримінації на основі статі та сприяє рівному доступу до ресурсів та можливостей для жінок і чоловіків.

Однак, важливо враховувати, що прийняття законодавства - це лише перший крок, і важливо забезпечити його відповідне виконання і впровадження, а також продовжувати працювати над культурними та соціальними змінами, спрямованими на зміцнення гендерної рівності в українському суспільстві.

Зростання представництва жінок в політиці є важливим кроком для підвищення гендерної рівності і розвитку суспільства. Україна, як і багато інших країн, сприяє цьому процесу. Україна використовує квоти для забезпечення більшого представництва жінок у парламенті та інших органах влади. Наприклад, законом України встановлено, що жінки повинні становити не менше 30% кандидатів виборчих списків політичних партій.

Уряд та неприбуткові організації проводять програми навчання та підтримки для жінок, які бажають брати участь у політичному процесі. Україна також розвиває гендерну політику, спрямовану на забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків у політиці та в управлінні. Громадські організації та активісти грають важливу роль у підвищенні

свідомості щодо важливості гендерної рівності в політиці і тиснуть на політичних лідерів для включення жінок у прийняття рішень.

На сьогодні молодь демонструє високу політичну активність та патріотизм, що є найкращим свідченням вагомої ролі молоді в українській політиці. Підтримка та залучення молодих жінок, які проявили себе як активні та перспективні лідерки, допоможе сформувати нове покоління жінок-політиків, зацікавлених діяти на користь громади та відігравати важливу роль у розбудові демократичного й гендерно паритетного суспільства. Молоді жінки можуть також привнести в українську політику нові методи та принципи роботи, нові погляди на роль жінок [2].

Зростання представництва жінок в політиці сприяє різноманітності поглядів та досвіду в урядових органах і може допомогти вирішувати гендерні проблеми та питання ефективніше.

Так, насильство щодо жінок залишається серйозною проблемою в Україні, як і в багатьох інших країнах. Незважаючи на впровадження законодавчих змін і програм попередження насильства, багато жінок продовжують стикатися з фізичним, психологічним і сексуальним насильством. Ця проблема стосується не тільки насильства в родині, але й насильства на робочому місці, гендерного образу в ЗМІ, інтернет-просторі і так далі.

Для боротьби з цією проблемою, важливо продовжувати вдосконалювати законодавство та програми, спрямовані на запобігання насильству щодо жінок, і забезпечення відповідного покарання для винних. Також важливо забезпечувати доступ жінок до психологічної та юридичної підтримки, а також публічної освіти і свідомості щодо насильства.

Громадські організації, жіночі рухи, ініціативи та активісти грають важливу роль у боротьбі з насильством щодо жінок, сприяючи усвідомленню проблеми і надаючи підтримку жертвам. Діяльність цих груп допомагає підняти питання насильства на загальний рівень і тисне на уряд для прийняття

необхідних заходів. Заборона насильства щодо жінок та забезпечення їхньої безпеки і гідності мають бути пріоритетами для країни та суспільства.

Одним з найпоширеніших видів дискримінації на ринку праці в Україні є дискримінація за статтю та віком саме на етапі доступу до роботи. Особливо яскраво це ілюструє проведений моніторинг оголошень про роботу. Серед таких оголошень у 74,3% випадків на роботу секретарів, офіс-менеджерів, помічників, робота яких є низькооплачувана, запрошували жінок. У решті категорій посад перевагу надавали чоловікам: робітники, обслуговий персонал – 86,1%; керівники всіх рівнів та адмінперсонал – 79,5%; кваліфіковані спеціалісти – 66,0%; менеджери з реклами, з продажу та ін. – 54,3% [3, с. 46].

Дискримінація жінок на ринку праці є серйозною проблемою в Україні, як і в багатьох інших країнах. Така дискримінація на ринку праці виявляється у різних формах і може бути прихованою або відкритою. Жінки в Україні частіше мають менші заробітні плати порівняно з чоловіками, навіть при однаковій кваліфікації і досвіді роботи.

Жінки менше представлені на посадах управління та керівництва в різних галузях. Це може бути наслідком статевих стереотипів і обмежень у можливостях кар'єрного росту. Деякі роботодавці можуть віддавати перевагу чоловікам при наймі на певні посади або вважати, що жінки можуть бути менш ефективними на певних посадах через сімейні обов'язки.

Жінкам, які мають сімейні обов'язки, часто важко поєднувати кар'єру з вихованням дітей і домогосподарством, що може обмежувати їх можливості на ринку праці. Деякі жінки стикаються з сексуальним домаганням та насильством на робочому місці, що створює нездорову атмосферу і обмежує їх можливості розвитку.

Для боротьби з дискримінацією на ринку праці в Україні потрібні додаткові заходи, включаючи удосконалення законодавства, посилення контролю за дотриманням прав жінок на робочому місці, освіту та

підвищення гендерної свідомості у суспільстві. Такі заходи допоможуть створити більш рівні умови для жінок і чоловіків на ринку праці в Україні.

Україна зробила значні кроки у напрямку покращення гендерної рівності та захисту прав жінок протягом останніх років. Введення законодавчих норм, що гарантують рівні права жінок і чоловіків, зростання представництва жінок у політиці та публічних сферах, а також публічне обговорення гендерних питань свідчать про позитивні зміни. Проте, є вагомі виклики, які потребують подальших заходів. Насильство щодо жінок залишається серйозною проблемою, а дискримінація на ринку праці та статеві стереотипи надалі обмежують можливості жінок.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
2. Український жіночий фонд Участь жінок у політиці та процесі прийняття рішень в Україні. Стратегії впливу. Київ, 2011.
3. Федькович Г., Поцюрко Р., Трохим І., Чумало М. Гендерна та вікова дискримінація на ринку праці в Україні: порівняльний аналіз законодавства, дослідження та моніторинг, досвід громадянського представництва. Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2006.
4. Грицай І.О. Монографія «Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика» Київ, 2018.